

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHELSEA 3878
NO. 196. — ŠTEV. 196.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 21, 1929. — SREDA, 21. AVGUSTA 1929.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

TAJNA VOJAŠKA POGODBA MALE ANTANTE

TRI ČLANICE MALE ANTANTE PREDSTAVLJajo NAJVEČJO SILO V CENTRALNI EVROPI

Značilna odkritja Češkega Slova. — Vojaška pogodba je bila sklenjena v Beogradu meseca maja. — Mala antanta sliči po svoji vojaški organizaciji vsaki velesili. — Razmerje med njo in Italijo.

PRAGA, Čehoslovaška, 20. avgusta. — Danes se je doznašlo, da obstoji med članicami Male antante, to je med Čehoslovaško, Romunsko in Jugoslavijo vojaška pogodba ter da imajo te države na razpolago štiristotisoč dobroobroženih mož.

Pogodba je bila sklenjena in podpisana na konferenci Male antante meseca maja v Beogradu.

Tedaj se ni drugega izvedelo, kot da so zastopniki omenjenih treh držav obnovili separatne politične pogodbe ter podpisali novo pogodbo glede sodelovanja.

Soglasno s Češkim Slovom, ki je glasilo dr. Edvarda Beneša, čehoslovaškega zunanjega ministra in ustanovitelja Male antante, so vojaške določbe pogodbe tajne, pove se pa lahko, da obstoji med članicami Male antante močna vojaška zveza ter se zamore v tem pogledu Mala antanta kosati z marsikatero velesilo.

Nova vojaška enota bo formalno prikazana tekoma letošnjih čehoslovaških manevrov na Moravskem.

V imenu Jugoslavije se bodo udeležili manevrov: načelnik jugoslovanskega generalnega štaba general Milanovič, njegov pribocnik general Marič in ravnatelj vojaških operacij general Živkovič.

Romunsko bo zastopal šef romunskega generalnega štaba Warusonowici, dočim bo Francijo zastopal general Petain.

Ozemlje, ki ga predstavlja ta nova vojaška sila v centralni Evropi, meri 2,720,000 kvadratnih milij, ima 43,450,000 prebivalcev ter ima v oružju okoli 388,000 mož.

Italija, ki ima 40,000,000 prebivalcev ima z armado, žandarmerijo in fašistično milico 329,000 vojakov. Madžarska, Avstrija in Bolgarska imajo vsega skupaj 78,000 mož.

Vsled tega je to najmočnejša vojaška enota v centralni Evropi ter je zmožna ob katerikoli priliki spoprijeti se z Italijo ali kako drugo sosedo.

VODJA RUSKEGA BAleta UMRL

V Benetkah je umrl Sergej Diagileff, ki je u sprešno gostoval tudi v Londonu ter v drugih velikih mestih.

BENETKE, Italija, 20. avgusta. Danes je umrl tukaj mojster slavnega ruskega carskega baleta Sergej Diagileff. Pred kratkim je zbolel na neki želodeni bolzini in smrta je dohitela včeraj, ko je preživel tukaj svoje počitnice v družbi Sergija Lefarja, znanega plesalca.

Kot ravnatelj ruskega carskega baleta je postal Diagileff splošno znan po vsej Evropi. Gostoval je po vseh večjih evropskih mestih ter se je zadnjih mudil v Londonu.

Proslavil se je že pred eno generacijo, ko je gostoval s svojim russkim baletom v New Yorku, Londonu in Parizu.

Kot baletni mojster je razispal za oboje.

ZLATI ROV PREKINIL OBRATOVANJE

TORONTO, Canada, 20. avgusta. Malaric Gold Mine Ltd. je naznana, da bo prekinila nadaljnje obratovanje, ker se ne izplača več obratovati rovov v tem kraju.

GARVEY ZA POSEBNO ČRNSKO VERO

KINGSTON, Jamaika, 20. avgusta. — Črnska konvencija Marcusa Garveya je razpravljala včeraj o predlogu, da se stvari posebno vero za vse črnce sveta. Po razpravi, katera je trdil Garvey, da imajo črnci pravico verovati v črneg Izveličarja, je bil imenovan komitej, da študira o sredstvih, kako ustaviti predlagano posebno vero za črnce.

denar ter kupoval dragocene oblike svojim prijateljicam. Sam napisal in tudi godbe ni komponiral. Imel pa je veliko nadarjenosti.

Proslavil se je že pred eno generacijo, ko je gostoval s svojim russkim baletom v New Yorku, Londonu in Parizu.

Kot baletni mojster je razispal za oboje.

ZRAČNA POŠTA Z JUŽNIMI REPUBLIKAMI

Polkovnik Charles Lindbergh bo otvoril službo med Miami in glavnim mestom nizozemske Gviane.

Polkovnik Charles Lindbergh bo prihodnji mesec otvoril štiridnevno poštno zračno službo med Miami in Florido v Paramaribom v nizozemski Gviani. Zdaj je treba triajst dni predno premerijo parniki to razdaljo, ki znaša 2680 milij.

Lindbergh se bo dvignil dne 20. septembra. Najprej bo letel ob redni zračni črti v Zapadno Indijo v San Juan, Porto Rico. Nato se bo obrnil proti jugu, se ustavil na Deviskih otokih, Guadelupu, Martiniku, Trinidadu in v Angleški Gviani.

Panamerican Airways, za katero bo vprizoril polet, upa razširiti službo ob iztečni obali Južne Amerike do Argentine. Tam bo služba spomena z zapadno obalo ter segala do Valparaisa, Chile, nakar se bo obrnil nazaj proti vzhodu preko And v Buenos Aires.

Lindbergh bo imel s seboj nov radio aparat, ki tehta dvalindvajset funтов ter bo v neprostenem stiku z eno ali več postaj na tleh.

KITAJCI SO, POGNALI RUŠE V BEG

Bitka je trajala tri ure. — Močan naliv je končal spopad pri Mančuliju. Povspete mobilizacija.

MANČUL, Mandžurija, 20. avgusta. — Kitajske čete so porazile velik oddelek sovjetskih zavojevalcev pri Dalainor v bližini Mančulija potrej ure trajajočem spopadu, ki se je končal opolčni sredi velikega naliva.

Komunikat ugotavlja, da so bila hitro poslana kitajska ojačanja iz Hajilarja in da so se ojačanja hrbro borila. Streljanje v bližini Dalainora je bilo čutno že od nedelje zjutraj. Prejšnjega oficijelna poročila so javljala, da so Rusi zasedli neko važno strategično točko v bližini Dalainora, a danes ni bilo v komunikatu nicesar, kar bi značilo, da imajo sovjetske čete še vedno zasedeno mandžursko ozemlje.

MUKDEN, Mandžurija, 20. avgusta. — Oficijelni komunikat, ki ga je izdal mukdenska vlada, je trdil, da so čete rdeče armade vdrie v Mandžurijo nasproti Vladivostoku, zasedle mesto Tungning ter bombardirale neko važno postojanko.

Porotilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

CLARKI BODO OBŠLI V ATLANTO

James Rae Clarke, Philip E. Clarke in John Bouker, trije izmed štirih članov fallarne privatne banke, bodo v sredo premeščeni v Atlanto. Sedaj se še nahajajo v zvezni detenciji hiši v New Yorku.

ZVERINSKA RODITELJA OSOJENA

Sodnik je obsodil očeta na eno leto, mater pa na šest mesecev ječe, ker sta trpničila svoje otrocke.

Sodnik Modarelli v Union City je obsodil včeraj pleskarja Emila Ihla in njegovo ženo na eno leto ozirno na šest mesecev ječe, ker sta trpničila svoje otrocke.

Pri obravnavi se je dognalo, da je bil včeraj trpničen kaj malenkosten.

Otroci so zelo radi jedli sladikor, istočasno pa je oče pogrešil par centov iz lonca, kjer je imel spravljen denar.

Sum je seveda padel na otroke. Oče jih je zvezal za zapestja ter obesil na vrata, da so jim bile nože tri čevlje oddaljene od tal.

V tem položaju jih je pustil pet ur, dokler se jih niso usmilili sosedi ter poklicasti policijo. Na policijski stražnici niso hoteli otroci proti staršem nicesar izpovedati. Jezik se jim je šele tedaj razvezal. Kdo so Jim zatrdili, da bodo varni pred očetom in materjo.

Ihle in njegova žena nista tajila. Otroke so izročili družbi za varstvo otrok.

PET MOŽ UTONILO V DOMA NAPRALJENEM MOTORNEM ČOLNU

MADISON, Wisc., 20. avgusta. — Pet mož je utonilo včeraj, ko se je doma napravljen motorni čoln preobrnil, ko je napravil oster ovinek na jezeru Mendota.

Čoln je bil izdelek Leslie Davida, enega lastnikov Wisconsin Truck Equipment Company v Madisonu. Opremljen je bil z avtomobilskim motorjem in Mr. Davidson ga je dal svojim prijateljem za vožnjo, ko se je prepeljal nešreča. Voznike so videli boriti se v valovih, a vsi so že utonili, ko je prišla pomoč s pomočjo drugega čolna.

Komunikat ugotavlja, da so bila hitro poslana kitajska ojačanja iz Hajilarja in da so se ojačanja hrbro borila. Streljanje v bližini Dalainora je bilo čutno že od nedelje zjutraj. Prejšnjega oficijelna poročila so javljala, da so Rusi zasedli neko važno strategično točko v bližini Dalainora, a danes ni bilo v komunikatu nicesar, kar bi značilo, da imajo sovjetske čete še vedno zasedeno mandžursko ozemlje.

MUKDEN, Mandžurija, 20. avgusta. — Oficijelni komunikat, ki ga je izdal mukdenska vlada, je trdil, da so čete rdeče armade vdrie v Mandžurijo nasproti Vladivostoku, zasedle mesto Tungning ter bombardirale neko važno postojanko.

Porotilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

Kitajska ojačanja so pohitela proti ogroženemu ozemljiju, da ustavijo počasno napredovanje rdeče armade. Mukdenski uradniki pa so izjavili, da so bili zopet obnovljeni boji v bližini Mančulija.

Potrošilo je dostavilo, da so Rusi ogrodili Suifenho.

IZVEDENCI SO IZGUBILI VSE UPANJE

Zastopniki štirih sil se ne morejo dogovoriti glede koncesij, ki jih namegravajo dati Angliji.

HAAG, Holandska, 20. avgusta. Danes zjutraj je izginilo vsako upanje da se reši reparacijsko konferenco s pomočjo naporov izvedenec, da ugotove vrednost kompromisne ponudbe Francije, Italije, Belgije in Japonske. Njihov namen je nuditi Anglijci odškodnino za vše, kar bo Anglia izgubila.

Izvedenci so bili zaposleni do ene ure zjutraj, a so slednji vendarne morali priznati, da bo njih poročilo nepopolno, ker se ne morejo dogovoriti.

Spiščno so priznali, da je znašljeno v grmičevje. Miss Crosson je bila edina, katera so pogrešili poletjanju in vsledtega domnevajo, da se ponevreči.

Reševalci so morali plaziti po nogah in rokah po goščavi ter prečkati s električnimi svetilkami vse do zemlje, toda letalki niso dobili nobenega sledu.

Miss Crosson je bila izurjena letalka ter je letala že izza leta 1923 v Alaski kot v Združenih državah. Njene tovarisce so izjavila, da je bil njen aeroplanski pilot nekoliko pokvarjen.

VELIKA VOJVODINJA BO ZIVELA V NEW YORKU

Ruska velika vojvodinja Marija, hčerka velikega kneza Paula, je dosegla v New York s parnikom Vulcana ter se namegrava stanovali tukaj. Zanikal je poročilo, da je podpisala kontarakt, da bo vodila modne oddeleke pri neki newyorskem tvrdku. Rekla je, da je prečakana, da nudijo Združenje države največ prililk za ženske in da je dobitila že dosti ponudb, da stopi tukaj v biznes, da pa se ni še definitivno odločila.

ROJAKI, NAROCAJTE SE NA
"GLAS NARODA", NAJVEČ
JI SLOVENSKI DNEVNICKI
V AMERIKI

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00	
in Kanado	\$6.00	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	\$3.00	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četr leta	\$1.50	Za pol leta	\$3.50
Subscription Yearly	\$6.00		

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemski nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli posiljati po Money Order. Pri spremembri kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališča naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

POLOŽAJ V MANDŽURIJI

Kitajska nacionalistična vlada označa položaj na mandžurski meji za skrajno resen.

Tam si stope nasproti Kitajci in Rusi, ki so do zohroženi, dočim se je zdelo nacionalistični vlad včeraj potrebujo poslati v oni sektor nadaljnih stotisoč mož v "obrambne syrhe".

Do manjših spopadov je že prišlo, in če je verjeti malo zanesljivim časnikarskim agenturam, so rусki vojaki večkrat vdrli v kitajsko ozemlje, pa so se po vsakem takem vpadu vrnili koj nazaj na svoje ozemlje.

Najnevarnejši moment celega položaja tvorijo takozvani beli gardisti, pristaši klike, ki misli postaviti tega ali onega ruskega velikega kneza na ruski carski prestol.

Kakorhitro je prišlo do prvega trenja med kitajskim zmajem in ruskim medvedom, so domneviali, da je začela klenkati komunističnemu režimu v Rusiji zadnja ura.

Začeli so se koncentrirati ob rekah Amur in Sungari ter napadati sovjetsko vojaštvo.

Ne oziraje se na to, da sta začeli obe stranki mobilizirati z mrzlično naglico, da pošilja Nanking divizijo za divizijo na fronto in da je prebivalstvo Moskve vse prežeto od patriotizma, najbrž ne bo prišlo do prevelikega prelivanja krvi in vojna v velikem obsegu najbrž ne bo izbruhnila.

Mandžurija je tako neizmerno prostrana, da ni primerna za bojevanje v velikem obsegu.

Mandžurija je preveč oddaljena od prave Rusije.

Po enotarni železnici bi Moskva le s težavo spravila na fronto dovolj vojaštva in vojnega materiala, da bi uvedla uspešno ofenzivo.

Tudi Kitajska ni v tem oziru dosti na boljšem. Na razpolago ima samo eno železniško progo, pa še ta je pod japonsko kontrolo.

V slučaju ruskega vpada v Mandžurijo bi se najbrž pojavila na pozorišču Japonska kot tretja sila ter že dobiла kak izgovor in pretvezo, da mora ščititi svoje interese.

Rusi prvič, da bi se radi pogajali, toda le pod pogojem, da jim vrnejo Kitajci zaplenjeno kitajsko vzhodno železnicu. Kitajci nočejo o tem ničesar slišati.

Medtem si pa prizadevajo diplomati obeh dežela prikazati svojega nasprotnika v čimslabši luči.

Rusija pravi, da je izgubila kontrolo nad kitajsko vzhodno železnicu, kar pomenja kršenje rusko-kitajske pogodbe, sklenjene leta 1924. Zaenkrat zahteva, naj Kitajska nastavi vse odpuščeno rusko uredništvo na železnicu.

Kitajci se izgovarjajo, da so se polastili železnicu iz potrebe, toda ta izgovori ne drži.

Nadalje obtožuje Nanking Rusijo invazije, sklicuje se na Kelloggovo pogodbo in zahteva posredovanje.

To je sicer velika gesta, ki pa ne bo imela velikega uspeha.

Ako se natančno premisli, sta obe državi krivi.

Kitajska zato, ker je zaplenila železnicu, Rusija pa zato, ker vprizarja vpade.

Vsekakor se pa beloruskim gardistom, ki se koncentrirajo ob Amur in Sungari, ne bodo vresnili želje, da bi bila sedanja ruskova vlada nadomeščena s kako drugo, najmanj pa s caristično.

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda v Ameriki! — Naročajte ga!

Novice iz Slovenije.

Hudoben pobijalec šip.

Posestnik Anton Ferjančič na Selu 69 je ponoči nenadoma začul žvenket šip v oknu spalnice, nakaže padel v spalnico samo veliki kamn. Ferjančič je skočil presenečen po koncu in odihit na cesto, da morda vjame neznanega pobijalca. Seveda zlikova ni več videl. Kakor mu je pripovedoval zjutraj železniški čuvaj Matevž Petrič, je ob prilikli obhoda železniške proge videl okrog 2 ležati v travni nedaleč od Ferjančeve hiše nekoga mladega moškega, ki je najbrž vrgel v okno kamn. Poleg stene hiše je našel Ferjančič zjutraj še več kamnov, znak, da se je neznanec naravnost potrudil, da je zadel in pobil tri šipe v oknih.

Vlomski obiski v Ljubljani.

Razni vlomi v stanovanja, podstrešja in trgovske lokale, ki so v poslednjem času v Ljubljani skoraj na dnevnem redu, kažejo, da se je

Pitna voda v Turju.

Higijenski zavod je postal zdravnik dr. Petrič, da si ogleda v vasi Turje nad Dolom pri Hrastniku stare vodnjake, ki niso prav niti higijenični. Doktor je ugotovil, da rabti vas vodovod ali pa saj velik higijenični vodnjak. Ker bi bil stroški za vodovod zaenkrat previški, bodo zgradili samo velik, betoniran vodnjak. Vaščani so že obljubili, da bodo delali pri gradbi vodnjaka kuluk. Higijenski zavod bo preskrbel načrt in dal na razpolago strokovnjaka, ki bo nadziral gradbo. Zdravstveno okrožje bo pa nakazalo 10,000 Din za nabavo materiala. Tako se briga zdravstvena oblast za gorskovo vasio Turje. Racovedni smo, kdaj bo že enkrat prispel na vrsto veliki industrijski kraj Hrastnik, ki živo potrebuje vodovod, kakršnega imajo Trbovlje, Zagorje in celo Dol.

Strašna slika po petkovem neuriju.

Dne 2. avgusta je nad Celjem in njegovo bližnjo okolico divjala zdebelo in gosto točo spremljana nevlita, ki je povzročila silno škodo.

Tako je na pr. razbila toča v celjski javni bolnici celo vrsto o-

kenskih štip in uničila vse krasne nasade na bolniškem vrtu. Tudi sadno drevje je popolnoma oklešeno.

Strašni ledeni val toča je segel od Kristinenga dvora ob Ljubljanski cesti preko mesta Celja z okolico Gaberja, Hudinje, in Šmarjetne do Miklavževega hriba. Za

Starim gradom se je nevita obrnila proti Laškemu, toda toča je

postajala vedno bolj redka. Najhujša je se izsuo iz črnih oblakov nad Celjem. Vse listje na drevju je po

parkrat preluknjano in ledeni krogel. Na posameznih vrtovih je

ležala toča se ves naslednji dan.

Pred osmimi dnevi je Stalcer ne-

nadoma izginil iz hiše svojega go-

spodarja in od takrat ga ni više

videl. Gospodar je sicer javil

to takoj oroznikom v Mozelj in tu-

di Stalcerjevem staršem, — materi-

ni očetu. Ti so potem fanta iska-

li, vendar popolnoma brez uspeha.

Tragična smrt soproge celjskega

zdravnika dr. Jesenka v Mariboru.

Olgó Jesenko, soproga nekdanjega celjskega primarija dr. Gregor-

ja Jesenka, je na mariborskem

glavnem kolodvoru povozila lokomo-

tiva budimpeštanskega brzovla-

ka in jo popolnoma razmarašila.

Nesrečna se je nameravala odpe-

ljati v Gradec na obisk k svoji se-

stri. Njen truplo so prepeljali iz

Maribora v Celje.

Lov na tihotapece.

Da se tihotapstvo kljub vestnemu vnosu obmene služe finančnih organov in klub prenehodnemu te-

renu pogorja Košute še ni ugnalo,

pričata naslednja dva primerja od-

kritja tihotapske tolpe po finan-

čnih organih postojanke Sv. Kata-

rina nad Tržičem.

Ponoči sta finančna organa Mar-

tin Cerar in Leopold Kotar pri Ča-

dolah nad Tržičem ustavila štiri

iz gozdova prihajajoče može, ko sta

videle, da sta dva od njih poprej

po gozdu vrgli preč poleh nahri-

bitne ter hotela zbežati. Druga dvi-

sta na poziv obstala ter se tudi le-

gitimirala. Eden je imel v nahrib-

niku 12 kg saharina, drugi je bil si-

cer brez tihotapske robe, a jo je

najbrž že med potom skril.

V održanih nahrabitih je bilo to-

čelo skril po poti preko meje.

Iz teh dveh primerov se vidi, da

se tihotapci poslužujejo rajtežnih

in najskrvinjejših poti in da so tu-

di oboroženi in ker je šla mi-

mo poslopja v tem času že večja

množica ljudi. Trgovec Fran Kaj-

ser je javil polici, da je že nekaj

ljudi sem opažal postajati, zlasti v

večernih urah pred svojo trgovino

pa sumljivih tipov, vendar prej na

to ni polagal važnosti, meneč, da

so se shajali ti tamkaj čisto slu-

čajno.

Smrten padec z leštive.

Pri beljenju neke hiše v Gospo-

ski ulici je bil zaposlen tudi 40-letni

mladi posestnik in pomolni dela-

vec Egidij Žerdoner s Polu pri Ce-

lju. Nenadoma je izgubil na viso-

ki leštvi ravnotežje in je padel ne-

kar metrov globoko na ulico tako

nesrečno, da je dobi težke notra-

ne poškodbe in pretres možganov.

Bil je takoj prepeljan v celjsko

bolnišnico, kjer pa je kmalu po

prevozu kljub vsem zdravniški po-

mod umrl.

Žerdoner zapušča ženo in dva

majhna otroka.

Zagonetna smrt 16-letnega fanti.</h

KRATKA DNEVNA ZGODBA

VAZOV IVAN:

ZAVESE

Doktor Čirkov je ravno poobdeloval. Brezkočno je kadil smotko in pil benediktinca, ki mu ga je prinesla služkinja.

Kar zasliši na ulici ropot kočije, ki je obtala pred njegovo hišo. Brž vstal in pogledal skozi okno. Vi del je, kako je nekdo naglo skočil iz kočije, odprl vrata v hišo, malo pozneje je slišal, da je nekdo potrkal na vrata i v sobo je vstopil milad siromašen uradnik.

"Česa želite?" je vprašal zdravnik.

Spoznal je v njeni Šandova, uvožnega uradnika v gradbenem ministru.

"Gospod zdravnik, moji ženi je zelo slab," je izpregovoril ves potem in preplašen Šandov.

"A kaj ji je?" je vprašal zdravnik s prisiljenim, zdravniku primerenim mironim spustil oblik dima proti stropu.

Šandov mu je pojasnil, da čuti bolna žena bolečine v laktotniči; zbolela je že pred tremi meseci in da neprostenato leži.

Čirkov si je resno pogledal barvano gosto brado in vprašal:

"Pa ste poklicali kakega zdravnika?"

"Da, bila sta pri njej O. in R."

Čirkov se je namrdnil:

"In sedaj se ste končno spomnili tudi mene!" Pogledal ga je strogo, skoro prezirno, kot bi mu s tem hotel reči: "Tako, sedaj me išče, ko je že skoro prepozno!"

"Pomagajte mi, gospod Čirkov, vi ste moje zadnjé upanje. Rešite mi ženo, mlada pa se!" je s proščim glasom govoril Šandov in razbijen pogledal semterja na stensko uro; sekunda se mu je zdela kot usta.

Zdravnik je pomisli nekoliko in reklo:

"Dobro. Pridem in pogledam. Če ega imam na razpolago le četrte ure, ker potem ordiniram sam doma".

*

V kočiji je zdravnik izprševal Šandova, s tem so zdravniki zdravili bolno ženo. Iz njegovega govorja je spoznal nekaj stvari, ki so mu zdale napačne in se je namrdnil. Ni mogel prikrivati nekega nemira, vendar Šandov tega ni opazil, ker mu ni gledal v obraz. Gledal je v drugi mlado ženo, ki jo je strašna bolezen vrgla na bolniško posteljo, kako ga pričakuje vsa bleda, usaha. Tekom treh mesecov je potrošil za zdravnika in zdravila več s težavo prihranjeni denar in si vrhutega vzel še predjume na plačilo od treh mesecov. Nevede je potipal v žep in se spomnil, da je denarnice prazna, a Čirkovu bi moral — kot sta se dogovorila — takoj plačati pet levov.

Na čelu so se mu pojavile potne kapljice. Potraja ga je ta misel in presilil je zdravnika, ki ga je dvakrat vprašal po isti stvari, a še nabolj odgovora.

Kmalu je obstala kočija pred niz-

ko hišo, v kateri je stanoval Šandov.

Na železni postelji je nepremično ležala mlada bolna, a še vedno lepa žena. Obraz se ji je nagubal ed bolečin, oči so ji bile globoko upadle in izražale brezupno žalost in strah. Skozi nje je gledala trpeča duša, kot nevidni duh neusmiljene snurki skozi stekleno oko. Svetle so se ji od žalosti.

"Pomagajte mi, gospod doktor!" je sepišla z modrimi ustnicami; tisto, da ji trepet ustnic ne bi povzročil prevelikih bolečin.

"Žena je v veliki nevarnosti," je brezobzirno rekel mož zdravnik in dodal: "Pa naj ni čuda, saj do sedaj ni imela nobene prave nege, ker ste klíčali k nji same mazače."

Šandov je stegnil roke, kot da se mu hce izviti.

"Doktor, rešite mi ljubljeno ženo. Imam tri male otroke, najmanjši je star komaj tri meseca. Dajte, rešite jo, da ne ostanejo sibbi. Zajokal je.

"Ne budi ženska, kaj boš jokal," mu je rekel zdravnik. "Ženo ti moremo rešiti samo z operacijo, mora se posreči, a gotovega ti ne morem objubiliti."

Šandov se je skoro zgrudil, tako da je potraja izjava.

"Ali res ne gre drugače?" je proseče vzkliknil z drugega Šandove zene.

je tudi moja obrt... Jaz se preživljjam s prakso in ne s sentimentom: Kam pa pride, če pustim danes tega, ker se hoče zdraviti sam, jutri drugega, ker hoče ostati zdrav tudi brez zdravil, tretji dan tretjega, saj po operaciji mu je smrt itak gotova itd. Naši otroci bi umrli od latote... Ali si prinesla račun od Popova?"

"Da, petsto levov za zaveso".

"Ravno prav, vidiš na ta dolg sem mislil, ko sem jo zagledal. Misli sem si: plačaj ga in sem se pogodil s Šandovom za operacijo za 500 levov. Dal mi je pismeno pogodbo. Umrla pa bo tako ali tako gotovo."

*

Noč je bila čudovita.

Čirkov je imel zelo neprijetne sanje. Sanjal je, da so mu zamorili ukradli kirurško orodje, ga ogledujejo in se zbadajo z njim v telo ter se smejajo Čirkovi pogodbi za operacijo Šandove zene; a iz pogode teče kri... Orodje so mu vrnili šele, ko jim je povedal, da ga bo jutri nujno rabil pri operaciji.

Ko se je zdravnik zjutraj prebudil, je z zadovoljstvom opazil na mizi nedotaknjen škatlico s kirurškim orodjem — ki mu pa ni bilo več potrebno.

Bog se je ponovno usmilil Šandove zene.

(Iz bolgarske preve A. D.)

PRENEVARNI DIPLOMAT

Lep mlajši gospod, tajnik uglednega inozemskega poslanštva, je prepel podnevi na glavni kodanski ulici v navzočnosti številnih prijedomec zaušnico. Prisoli mu jo je neki dansi inženjer in sicer po naročilu vecje skupine varanij mož. Sklenili so v skupini seji kaznovati diplomat, ki je odnašal preveč zmag pri njihovih ženah. Seveda so upali maščevalci, da se bo zapeljali pritožil sodniji in naposled radi razburjenja v javnosti tudi Šandov. Toda nasprotni se potuji.

"Gospod doktor, prosim, počakajte še nekoliko!"

"Verjetnost, da rešim vaši ženiljive, ki je tako važno za vas in vaše otroke, je komaj petdeset-dvestotna - a še to samo z operacijo. Brez nje je gotovo izgubljena".

Šandov je pristal na operacijo.

*

Tista junija noč je bila izredno krasna, tiha, svetla in nebo je bilo vse posejano z zvezdami. Lahni veterič je pregibal akacije na Čirkovem vrtu, katere so obsevali žarki luči, ki je gorela v obnjeni. Doktor je z družino ravno povečeval; naslonil se je na okno, pričgal smodko in raztresen opazoval zvezdnati nebesni svod.

"Naročil si mi, naj te jutri kmalu budiš, ali ne?" ga je vprašala žena. Bila je črnolasta, ljubezniva, lepih kretenj v eni polni miline, ljubezni in blage krotkosti. Vzela je dete, ki ji je zaspalo na prsih in ga dala služabnici, da ga položi v posteljico.

"Vsekakor ob šestih".

"A zakaj tako kmalu?"

"Operiral bom Šandovo ženo".

Razložil ji je njen položaj.

"Pa upaš, da jo rešis?"

"Ne, ure so ji že šteče!"

Žena ga je začudenoma pogledala.

"Pa zakaj jo boš potem operiral? Kako da se spuščas v take stvari?"

"Mož zahteva, da poskusim. Pa to

V navzočnosti mednarodnih znanstvenikov in kraljevih zastopnikov je bil v Londonu otvoren "nationalni spomenik Charlesu Darwinu". V to svrhu je bila kupljena v skrbno restavrirana mala hiša, kjer je živel oče sodobne zoologije. Darwinova stara stara pisalna miza je obilno polita s črnilom. V malih predalčkih se nahaja zbirka čudnih stvari, kakor jih imajo solarički: odtrki vrvice, peresa, slince, kamenčki, kratkomalo — smetali ali igrače. Kaj je s tem počenjal Darwin? Na mizi leži njegova prijedobljena velika pestrava svileni žepna ruta. Zapustil jo je nekaj starukuharic. Njeni vnuki so jo podarili muzeju. Pred hišo se vleče kako milo dolga peščena stezica, po kateri se je 40 let sprehajal Darwin. Zdaj je ograjena, da je ne uporablja navadni smrtnik. Še vedno leži na svojem prostoru velik plastični kamen. Darwin je na njem sedel dolge ure, ko je opazoval glistne deževnice.

S čolnom do Črnega morja.

Stirje mladi sportniki — Herbert Čerč, Albert Visintin, Herbert Jurčič in Norbert Strahalm so se odpeljali iz Studenc v velikem čolnu proti Beogradu, odkoder nameravajo dalje po Donavi do Črno morja.

Cole in vesta so sami izdelali v Vučenici, kjer so bili zaposleni 14 dni pri splavarjih in si prisluhili da potovanje.

Upajo, da bodo absolvirali dolgo pot v enem mesecu. V Konstanco ob Črnom morju se nameravajo izkracati in se potem z želenico vrneti v Maribor.

Angleška notranja politika.

Wickham Steed, znani angleški publicist, je napisal za "Prager Presse" članek, v katerem na duhovit način osvetljuje angleške vidike na politiko sploh in na izid zadnjih volitve posebej.

Steed piše:

Angleži so poseben narod. Nikoli ne ravnajo tako, kakor bi logično moral. Ekstremi kakršnoki vrste so jim gnusoba in groza jih je pred-absolutnimi načeli in idejami. Njih samim se zdi nedosednost njihovega ravnanja popolnoma naravne.

Še vedno je vse predvsem pravljeno po tistem, da je dal zaporedoma

bitki pri Cullodenu leta 1745 potonjeni zato, ker so MacDonaldi, kateri so bili odrekli častno mesto na desni strani bojne črte, odklonili, da bi se udeležili boja. Sedaj se moremo klanjati s tem, da je dal zaporedoma

dva angleška ministrska predsednika, ki je prav eden izmed njiju, g. Baldwin, same napol Škot in si včasih dovoljuje, da naglaša, da ni samo Anglež marveč Anglosaksonec ali kakor pravijo z nekim zanicevjem Škoti — "Sassenach".

Nič manj zanimive nego ti stare spomini niso tedence javnega ministrstva. Po volitvah so se v konservativem in liberalnem taboru slišali klici, da je treba izvoliti nove volitve z veliko večino zmagati. Naslednji dan je bil temeljito tepen. Sir Austen Chamberlain in drugi člani kabineta — dejansko polovica kabineta — so nujno zahtevali od njega, naj tako dolgo ostane na svojem mestu, dokler se ne sestane novi parlament, da bi tako g. Lloyd George je liberalna stranka znova potrdila za svojega voditelja in Stanley Baldwin ne bo imel nobenih težav, da obdrži vodstvo konserivative stranke, dokler mu bo draga. Stranka, ki bi hotela poizkusiti, da za svoje neuspehe kaznuje svoje voditelje, bi izgubila spoznavanje javnosti. Očitali bi, da ne zna prikriti svojega razočaranja. Po angleškem standardu ni nečastno biti tepen, tem nečastnejše pa pri tem kritici.

Najznačilnejši moment je vseka-spolna popularnost delavske vlade. Ta vlada je skoraj ravnotaknoma, kakor je bil hotel poizkusiti, da za svoje neuspehe kaznuje svoje voditelje, da izgubila spoznavanje javnosti. Očitali bi, da ne zna prikriti svojega razočaranja. Po angleškem standardu ni nečastno biti tepen, tem nečastnejše pa pri tem kritici.

Najznačilnejši moment je vseka-spolna popularnost delavske vlade. Ta vlada je skoraj ravnotaknoma, kakor je bil hotel poizkusiti, da za svoje neuspehe kaznuje svoje voditelje, da izgubila spoznavanje javnosti. Očitali bi, da ne zna prikriti svojega razočaranja. Po angleškem standardu ni nečastno biti tepen, tem nečastnejše pa pri tem kritici.

Javno mnenje mu je plosko. Izognil se je temu, da bi bil stvari gospodarstva skrajnosti. Delavska stranka je zavzela svoje mesto. Bilo bi pričakovati, da so bo nasproti sru Austenu Chamberlainu pokazala občutljiva. Toda nasprotno, ko se je general Dawesu, novemu poslaniku Združenih držav na officijelni banket izrekla dobrodošlica, je nekaj g. Hendersona, novega tajnika za zunanje zadeve na svoji desni in sira Austena Chamberlaina, bivšega tajnika za zunanje stvari, na svoji lev strani. G. Henderson je imel pozdravni nagovor in sir Austen Chamberlain se je s pravotvornimi opazkami spomnil svojega izpremenjenega mesta, pri čemer je navedel Shakespeareeve besede "Sweet are the uses of adversity".

Parlament se je sestal dne 25. junija. Prvo njegovo delo je bilo, da izvoli govornika za spodnjo zbornico. Nekateri člani delavske stranke so bili mnenja, da bi moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke, potem je moral biti ta Francuz nedvomno prvovalen deček, ki je zaslužil občutljivo. Toda natančno tako je tudi tu. Če je mogla Labour Party, ki je šla komaj s četrtočasnimi sredstvimi s katerimi so razpolagali njeni nasprotniki, v volivni boju, potoljko konserativne stranke,

